

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ МІСТ І АГЛОМЕРАЦІЙ

*Н.О. Рязанова, к.е.н., доцент
Луганський національний університет імені Т. Шевченка*

Аналіз практики радикальних перетворень в економіці з усією очевидністю виявляє інтенсивне нарощування глобалізаційних і регіоналізаційних явищ, їх взаємодію і протиріччя. Функціонування міст та агломерацій суттєво позначається на розвитку суспільства. Агломерації посилюють значення інформації й інноваційних технологій у суспільному житті, сприяють реалізації життєвих потреб, розвитку науки, інтелектуальних і творчих здібностей населення [1]. Процес розвитку міста постійно йде в напрямі формування функцій управління, якісного їх удосконалення. Одночасно з розвитком державних систем формувалося міське самоуправління як спосіб здійснення владних повноважень, суть якого полягала в орієнтації влади на інтереси місцевих жителів [4]. Використання ресурсів міста з метою забезпечення потреб його жителів, розвитку міської економіки та міського середовища являє собою управління його розвитком.

Велике місто це цілісне соціально-економічне територіальне утворення, районний розподіл із відповідними органами управління, виробничою спеціалізацією і системою внутрішніх економічних зв'язків. Характерними рисами великого міста є: ключова роль у регіональній та національній системах розселення; високий рівень промислової спеціалізації структури зайнятості в економіці міста, що перевищує загальнонаціональний середній показник (більш ніж 25%); достатньо обмежена кількість зовнішніх функцій, які виконуються містом; високий рівень диверсифікації структури міської економіки, що оцінюється за умови виключення основних містоутворюючих підприємств; певна кількість основних містоутворюючих підприємств, що реалізують промислові функції міста, та їх істотне домінування над іншими підприємствами містоутворюючого сектору; реалізація промислової функції міста на національному та міжнародному рівнях [2].

Розвиток великої міської агломерації як динамічної системи, що самоорганізується, здійснюється у двох формах: еволюційний та ініційований розвиток. У процесі еволюційного розвитку здійснюється рух від індустріальної до розвинутої постіндустріальної агломерації. Агломерація при цьому проходить етапи від переважання базової функції промислового виробництва через зростання

сектора послуг, поєднання торговельної, житлової та виробничої нерухомості до активного вбудування в глобальну ієрархію міських центрів. Ініційований розвиток включає обґрунтування, прийняття та реалізацію управлінських рішень щодо зміни кількісних та якісних параметрів агломерації та її складових. При цьому враховуються такі чинники розвитку: наявність природних ресурсів; зручне географічне положення; чисельність населення; культурні, моральні цінності населення; розміри інвестицій; участь у міжнародній торгівлі; людський капітал і його накопичення; науково-технічний прогрес. Одним із найважливіших чинників соціально-економічного розвитку міської агломерації є виробнича, соціальна, інституційна інфраструктура. Найважливіша роль належить виробничій інфраструктурі – транспорту, зв'язку, матеріально-технічному постачанню, об'єктам електроенергетики. Таким чином, управління ініційованим розвитком міської агломерації має здійснюватися з урахуванням певних закономірностей щодо забезпечення ефективного розміщення виробництва; ринкової спеціалізації й комплексного використання потенціалу; раціонального розподілу праці [3]. При цьому слід урахувати, що управління складною динамічною системою, до якої відносяться міські агломерації, включає управління функціонуванням і управління розвитком [2].

Розвиток міста проявляється у такій важливій формі, як урбанізація. Виділяються чотири її послідовних рівня (фази) [4]. Перша фаза – це концентрація населення та продукції в невеликих міських поселеннях; друга фаза – паралельне протікання процесів концентрації й деконцентрації поселенських систем, поява промислово-міських агломерацій; третя фаза – метрополізація поселенських систем, розвиток міських агломерацій і функціональної інтеграції; четверта фаза – мегаполізація поселенських систем, поява ознак просторової й функціональної інтеграції, що приводить до формування мегаполісів.

Великі міста здатні функціонувати на основі принципів самоуправління, володіння та розпоряджання майновою власністю, що їм належить. Механізм використання цих елементів правових відносин залежить від суспільно-історичних умов, дію яких необхідно враховувати при аналізі проблем тих чи інших поселенських одиниць.

Функціонування міських агломерацій здійснюється в результаті складної взаємодії системних та одиничних факторів. Тому врахування такої взаємодії є важливим методологічним заходом при аналізі міста як цілісної структури, виокремлення з неї елементів, що стимулюють розвиток великого міста, здатного забезпечити суспільні потреби і підвищити рівень життя населення.

Список використаних джерел

1. Аверкина М. Ф. *Забезпечення стійкого розвитку міст та агломерацій: теорія, методологія, практика: монографія* / М.Ф. Аверкина. – Луцьк: Луцький НТУ, 2015. – 496 с.
2. Богачов С.В. та ін. *Економіко-правові проблеми розвитку великих міст та агломерацій в Україні: [монографія]* / С.В. Богачов, М.В. Мельникова, В.А. Устименко та ін. – Харків: Видавництво «НТМТ», 2015. – 247 с.
3. Зінченко Т. Є. *Концептуальні основи формування міських агломерацій [Електронний ресурс]* / Т. Є. Зінченко // *Ефективна економіка*. – Режим доступу: www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1204.
4. Сіройч З.С. *Демографічні та соціально-економічні проблеми розвитку міських агломерацій* / Автореферат // З.С. Сіройч. – Київ: НАН України, 2009. – 34с.

ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ РЕГИОНАЛЬНОГО РЫНКА РАСТИТЕЛЬНОГО МАСЛА УКРАИНЫ

*Н.А. Черепанова, старший преподаватель
Одесский национальный политехнический университет*

Производство растительных масел является одной из наиболее динамичных и перспективных отраслей пищевой промышленности Украины. Это обусловлено целым рядом причин:

- растительные масла с каждым годом становятся все более востребованы в разных странах мира;
- цены на большинство видов растительных масел, производимых в Украине, являются приемлемыми для всех социальных групп населения;
- разные виды растительных масел входят в рационы диетического питания, богаты витаминами и микроэлементами;
- растительные масла не требуют сверх сложных условий для производства, хранения, транспортировки, упаковки.

В связи с этим следует рассмотреть и уделить должное внимание развитию рынка растительного масла, исходя из производственных возможностей Украины.